

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Piirainen, S. & Virta, M. 2022. Vuokraaminen omistamisen sijaan voi hyödyttää niin kuluttajaa kuin luontoa. Talk-verkkolehti, Kiertotalous / Circular Economy 26.8.2022.

Link to the original publication: <https://talk.turkuamk.fi/kiertotalous/vuokraaminen-omistamisen-sijaan-voi-hyodyttaa-niin-kuluttajaa-kuin-luontoa/>

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Vuokraaminen omistamisen sijaan voi hyödyttää niin kuluttajaa kuin luontoa

26.08.2022

Kirjoittajat

Salla Piirainen Media-alan opiskelija, Turun ammattikorkeakoulu

Marketta Virta Hankeasiantuntija, Kiertotalouden liiketoimintamallit -tutkimusryhmä, Turun AMK

Vuokrauspalveluiden yleistymisen myötä omistajuus on murroksessa. Kaikkea ei tarvitse itse omistaa, ja se voi olla kuluttajalle jopa helpotus. Turun ammattikorkeakoulun hankkeissa tutkitaan erilaisten tuote palveluna - liiketoimintamallien mahdollisuuksia.

Suomalaisten ylikulutuspäivä on pysynyt melko lailla samana koko 2000-luvun ajan. Joka vuosi maaliskuun huhtikuun taitteeseen mennessä suomalaiset ovat kuluttaneet enemmän kuin on maapallon rajoissa kestävä. Ylikulutuspäivä määritellään arvioimalla luonnonvarojen kulutusta suhteessa maapallon kykyyn tuottaa uusiutuvia luonnonvaroja ja käsitellä fossiilisista polttoaineista aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä.

Ratkaisuksi luonnonvarojen ylikulutukseen ja siitä aiheutuvien hiilidioksidipäästöjen hillitsemiseen on jo jonkin aikaa povattu kiertotaloutta. Kyseisessä talousmallissa tuotteet ja materiaalit pyritään pitämään kierrossa mahdollisimman tehokkaasti ja pitkään kierrättämisen, vuokraamisen, jakamisen ja korjaamisen avulla. Näin pyritään välttämään uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä sekä minimoimaan jätteen määrää.

Vuonna 2021 Valtioneuvoston tekemän periaatepäätöksen mukaan Suomen talouden perusta vuonna 2035 on hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta. Turun ammattikorkeakoulun [Kuluttajakiertotalouden osaamisalusta -hankkeessa](#) mukana oleva YAMK-opiskelija **Minna Leppälä** näkee kiertotalouden liiketoimintamalleissa mahdollisuuksia hiilineutraaliuden saavuttamiseksi.

– Kiertotalouden tarjoamat mahdollisuudet ovat keskeisessä roolissa tavoitteen saavuttamisessa, koska kulutusta ei pystytä yhtäkkiä kokonaan vain lopettamaan, eikä se ole tarkoituskaan. Mutta sillä mitä kulutetaan ja miten, on iso merkitys, toteaa Leppälä.

Kiertotaloutta on kritisoitu siitä, että se tähtää edelleen talouskasvuun, vaikka kulutusta pitäisi vähentää radikaalisti. Leppälä kuitenkin pitää kiertotaloutta vähintäänkin tarpeellisena välivaiheena.

– Kulutus on kasvanut Suomessa koko 2000-luvun, emmekä voi vain siirtyä nykyisestä kulutuksen tasosta suoraan nollakulutukseen.

Kiertotalouden tuote palveluna -malli vastaa tavarapaljouden ongelmaan

Konmari-metodi eli tuttavallisemmin konmaritus sai viime vuosikymmenellä suomalaiset havahtumaan kotiensa tavarapaljouteen. Tämän seurauksena kierrätyskeskukset alkoivat täyttyä tavaroista, jotka eivät *pirskahdelleet iloa* ja joille ei syystä tai toisesta ollut enää käyttöä. Kenties omistaja ei löytänytkään itsestään kajakkiharrastajaa tai röyhelömekko tarpeeksi juhlavaa tapahtumaa.

Kiertotalouden tuote palveluna -liiketoimintamalli vastaa tavarapaljouden haasteeseen. Tuote palveluna -mallissa asiakas maksaa käyttöoikeudesta, mutta vastuu tuotteen huollosta ja ylläpidosta jää yritykselle. Vuokratessa asiakkaan ei tarvitse pohtia, mitä tavaralle tulisi tehdä sen rikkouduttua tai lakattua palvelemasta tarpeita. Vaikka ihmisillä on edelleen vahva omistamisen eetos, on asennemuutosta kuitenkin näkyvissä.

– Omistajuudesta on helpompi luopua, jos vuokraaminen on tehty vaivattomaksi ja tuotteet ovat laadukkaita, toteaa Leppälä.

Uutuus ei ole enää kuluttajille tuotteissa tärkein arvo. Oleellisempaa on, että tuotteet ovat kestäviä.

– Kuluttajan etu on se, että vuokratessa voi saada käyttöönsä laadukkaan tuotteen, jota myös tuotetta vuokraavan yrityksen on kannattavaa huoltaa.

Kiertotaloudessa ei pyritä kulutuksen lopettamiseen, vaan sen muuttamiseen kestävämpään muotoon.

Vuokraamalla onkin mahdollista saada sellainen tuote, jonka omistamiseen ei olisi varaa. Se on myös oiva tapa tyydyttää kokeilunhalua ja säästyä hutlostoksilta. Näin vältetään myös niiltä ennen pitkää kalliita asuinneliöitä nieleviltä tavararöykkiöiltä.

Kiertotaloudessa ei pyritä kulutuksen lopettamiseen, vaan sen muuttamiseen kestävämpään muotoon. Yhteiskäytössä olevat tuotteet saavat todennäköisemmin enemmän käyttökertoja kuin yksittäisen henkilön omistamana. Harvoin käytössä olevien tuotteiden, kuten työkalujen ja juhla-asteiden, vuokraaminen voi olla myös taloudellisesti kannattavampaa kuluttajalle. Samalla vähennetään tarvetta uuden tuottamiselle, mikä on välttämätöntä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi.

– Maailmassa on enemmän ihmisen tekemää tavaraa kuin luontoa, niin eihän tämä kulutus todellakaan ole mitenkään kestävällä pohjalla.

Pilotoinnista syntyi opas yrityksille tuote palveluna -mallin toteuttamiseen

Yrityksille siirtyminen tuote palveluna -malliin antaa eväitä pärjätä yhä enemmän kiertotalouteen perustuvilla markkinoilla. Esimerkiksi autojen, polkupyörien, sähköpotkulautojen, työkalujen ja vaatteiden yhteiskäyttöä ja vuokrausta on jo jonkin verran Suomessa, mutta mallia voitaisiin hyödyntää vielä nykyistä laajemmin useilla toimialoilla ja eri kokoisissa yrityksissä.

Turun ammattikorkeakoulun Kiertotalouden liiketoimintamallit -tutkimusryhmä toteutti yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun ja VTT:n kanssa [PaaS Pilots – Product as service pilots -hankkeen](#), jossa pilotoitiin tuote palveluna -mallia kahden suomalaisen tekstiilialan yrityksen kanssa. Sitran rahoittamassa hankkeessa selvitettiin, mikä tekee tuote palveluna mallista houkuttelevan kuluttajalle ja minkälaisia haasteita liiketoimintamallin käyttöönottoon voi liittyä.

Hankkeessa tekstiiliyritykset [Pure Waste](#) ja [Image Wear](#) pilotoivat arkivaate ja työvaate palveluna -konsepteja. Kokeilu tuotti yrityksille tärkeää dataa siitä, miten uusi liiketoimintamalli voisi toimia ja miten sitä pitäisi lähteä kehittämään.

Pilotoinnin aikana kertyneiden oppien myötä syntyi opas, joka tarjoaa vinkkejä ja työkaluja tuote palveluna -mallin liittämiseksi osaksi yrityksen toimintaa, toimialasta riippumatta.

[Kiertotalouden liiketoimintamallit -tutkimusryhmä](#) on mukana myös Telaketju-verkostoon kuuluvassa [Telavalue-hankkeessa](#), jossa yhtenä tutkimuskohteena ovat uudet liiketoimintamallit, kuten tuote palveluna.

[Heinonen, Eerika; Kalliomäki, Helena; Petänen, Päivi; Hokkanen, Mitja; Heikkilä, Jouko; Mäkiö, Inka; Antikainen, Maria; Nurmi, Piia; Virta, Marketta \(2022\): Guide for developing Product as a Service business. Reports from Turku University of Applied Sciences 291.](#)